

<http://revped.ise.ro>

Print ISSN 0034-8678; Online ISSN: 2559 - 639X

VIOREL NICOLESCU - THE MAN AND MENTOR WHO SPREAD OUR WINGS

Viorel Nicolescu – omul și mentorul care ne-a deschis aripile

Gabriela NIȚĂ

Journal of Pedagogy, 2024 (2), 33 - 36

The online version of this article can be found at: <https://revped.ise.ro/category/2024-nr-1-2-lxxii-2/>



This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Published by:

**CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
UNITATEA DE CERCETARE ÎN EDUCAȚIE**

<http://www.ise.ro/>

<https://rocnee.eu/>

Further information about *Revista de Pedagogie* – *Journal of Pedagogy* can be found at:

Editorial Policy: <http://revped.ise.ro/editorial-policy/>

Author Guidelines: <http://revped.ise.ro/en/author-guidelines/>

VIOREL NICOLESCU – OMUL ȘI MENTORUL CARE NE-A DESCHIS ARIPILE

Gabriela Niță*

Unitatea de Cercetare în Educație
Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație
București, România
gabriela.nita@ise.ro

Prima amintire care îmi vine în minte când mă gândesc la profesorul Viorel Nicolescu este acel zâmbet isteț, ghiduş și provocator, cu care ne întâmpina de fiecare dată în mica încăpere de la Institutul de Științe ale Educației. Acolo, în jurul unei simple cutii de pizza, ne-am adunat, o mână de studenți tineri, plini de energie și speranță, dar în egală măsură naivi, să dezbatem cele mai diverse subiecte, sub îndrumarea atentă și binevoitoare a celui care avea să devină nu doar profesorul nostru, ci și mentorul și prietenul nostru.

Ceea ce îl făcea pe domnul Nicolescu cu adevărat special era faptul că reușea – din dorința profundă de a înțelege realitatea din multiple perspective – să creeze un spațiu de discuție unde fiecare voce era auzită și respectată. În acele momente fascinante de dezbateri în care timpul părea că stă în loc, ne deschidea ochii spre puterea transformatoare a educației sau spre conceptele filosofiei lui John Dewey.

Analizând opera lui Dewey, profesorul Nicolescu îl parafraza pe Socrate afirmând că „în fiecare filosofie sălășluiește un soare, dar totul este să-l lăsăm să ardă” și ne atenționa să nu uităm că „pentru oricare flacăra, cenușa este inevitabilă. Depinde de noi dacă vedem flacăra sau numai cenușa”.

Fascinat de vasta operă a lui Dewey și de întreaga mișcare pe care aceasta a generat-o, Viorel Nicolescu nu poate să nu compare tradiția idealistă europeană, „care încă de la Platon a celebrat întâietatea ideii în raport cu

* Cercetător științific, Unitatea de Cercetare în Educație, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, București, România.

experiența sensibilă”, punând-o în contrast cu atitudinea pragmatică ce reiese din scrierile lui Dewey și care reprezintă tocmai o mișcare de inversare a raportului – ideile și conceptele sunt judecate în funcție de rezultatele experienței.

Conceptul de experiență este considerat de Viorel Nicolescu ca fiind un adevărat „punct arhimedic al întregii construcții teoretice” a lui Dewey; „experiența umană are un caracter reflexiv și inteligent, fiind echivalentă pentru Dewey cu gândirea”.

După cum apreciază Viorel Nicolescu, „filosofia lui Dewey este o expresie a mutațiilor produse de penetrația ideilor științei în gândirea filosofică americană”.

„Crezul lui Dewey este unul reconstrucționist, considerând că școlii îi revine un rol creator în formarea viitorului” și poate că în acest punct Viorel Nicolescu a fost definitiv cucerit de opera lui Dewey. „Nu există niciun lucru, crede Dewey, căruia să i se poată subordona educația, în afară de un plus de educație”, promovând, în întreaga sa operă, la fel ca și Viorel Nicolescu în prelegerile și scrierile sale, ideea unei educații ca „proces de creștere experiențială a ființei ce semnifică reconstruirile întru dezvoltare a unui om deschis spre un univers deschis.”

Admirator și promotor al pedagogiei lui Dewey, despre care spunea că este „cel care a înălțat filosofia americană cel mai mult”, profesorul Nicolescu îmbrățișează pluralismul pedagogiilor alternative, considerând că „destinul pedagogiilor alternative este legat și de destinul societății” și că „pluralismul este un indicator fundamental pentru democrație”. Fiecare pedagogie are specificul său, mai nota Viorel Nicolescu – „simfonia pedagogiei este compusă din voci esențial diferite, nu echivalează cu repetiția unui același acord”, reafirmându-și astfel crezul său într-o realitate educațională care a depășit prejudecata copilului standard „făcut parcă la strung”.

Într-unul din ultimele sale discursuri, profesorul Nicolescu aprecia că „în pedagogiile alternative, ca într-un mare creuzet, se plămădesc acele idei noi care duc cu adevărat la reformă, la reconstrucția învățământului. Nu întâmplător, în Germania, ele au primit, laolaltă, denumirea generică de *pedagogii ale reformei*”. El însuși un disident față de regimul erei sale, Viorel Nicolescu considera că pedagogiile alternative reprezintă „un act de disidență pedagogică”.

Și, la fel cum Dewey armoniza în scrierile sale pedagogia psihocentristă cu pedagogia sociocentristă, la fel și profesorul Nicolescu armonizează în cugetările sale pedagogia tradițională cu pedagogiile alternative. Acestea nu trebuie să implice o „luptă”, ci dimpotrivă, colaborare, oferind soluții școlilor publice. Pedagogia tradițională și pedagogiile alternative „trebuie să-și unească forțele pentru progresul pedagogiei și al școlii, spre binele copiilor și al întregii lumi”.

Jucându-se cu cuvintele, așa cum o făcea mereu în prelegerile sale, Viorel Nicolescu aprecia că în pedagogia tradițională „profe – *soarele*” erau singura sursă de știință, înțelepciune și lumină, iar elevul trebuia să-și însușească un conținut exact așa cum a fost acesta predat, fără a pune sub nicio formă la îndoială autoritatea dascălului.

În școala nouă, în schimb, dascălul are această „taină” de a se apropia de copil ca de o ființă unică și devine mai degrabă un facilitator al procesului de dezvoltare a copilului, sprijinind descoperirile acestuia și apreciind progresul său, adică exact așa cum o făcea și profesorul Nicolescu încurajându-ne pe noi, ucenicii săi, să explorăm diverse perspective cu deschidere și curiozitate.

Însă dincolo de concepte și teorii, ceea ce ne-a rămas de la domnul Nicolescu este arta sa de a fi fost cu adevărat prezent în viața celorlalți, cu sufletul deschis, gata oricând să ofere sprijin și îndrumare. Așa a fost domnul Viorel Nicolescu, un adevărat „educator-misionar”, al cărui suflet a fost mai puternic decât vitregia timpurilor de odinioară, un om care a slujit mereu educația cu dedicare, chiar și atunci când contextul nu a fost cel mai favorabil.

Poate că unii l-au văzut ca pe un „dewey-ist marginalizat”, dar pentru noi, generația pedagogilor de după 1989, profesorul Viorel Nicolescu a fost și va rămâne acel mentor neprețuit, care ne-a arătat că generozitatea autentică poate transforma nu doar vieți, ci și destine.

În amintirea sa, ne rămâne datoria de a duce mai departe ceea ce ne-a învățat: să oferim sprijin și să credem sincer în potențialul fiecărui om. Așa cum, cu măiestrie, domnul Nicolescu a făcut cu noi.

The online version of this article can be found at:
<http://revped.ise.ro/category/2024-en/>



This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

*To view a copy of this license, visit
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
or send a letter to Creative Commons,
PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.*

Versiunea online a acestui articol poate fi găsită la:
<http://revped.ise.ro/category/2024-ro/>



Această lucrare este licențiată sub Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

*Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
sau trimiteți o scrisoare către Creative Commons,
PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, SUA.*